

Formannen har ordet

Bygdemagasinet
vårnummer er på
trappene.

Vi kan fortelle at Boka «Røyken Bygd før og nu» er kommet i nytt opplag, samt at arbeidet med ny utgave er kommet i gang.

Vi har avviklet et vellykket «mesterskap» i isskjæring, ved siden av en rekke andre aktiviteter. Vi ser frem til flere hyggelige turer og møter i de kommende måneder.

Laget har i mange år lett etter et lokale for oppbevaring av landbruksredskaper etc. Vi har nå kastet våre øyne på låven på prestegården, og arbeid pågår med å slippe til der. Videre oppfordrer laget alle som har gamle redskaper stående om ikke å kaste disse, men ta kontakt med historielaget.

Røyken Historielag må imidlertid med sorg konstatere at to av våre mest aktive medlemmer, Hans Ramton og Bernt Bærem Svendsen har gått bort i vinter. De vil bli dypt savnet.

Ole Rud



Litt av hvert

Har du ingen ting å ha på deg ?

Ta en titt innom Kornmagasinet ved en anledning. Her kan du hente din mørke blå damejakke (2 eksemplarer), samt et fint, rødbrunt skjerf. (tørkle)

Hvor er vårt vaffeljern ?

Har noen lånt det «dobbelte» vaffeljernet fra Kornmagasinet?

Til leiere av Kornmagasinet !

Dersom noen låner brett, kjeler eller kanner til å bringe hjem rester etter en fest, vennligst husk å returnere disse! Vi savner mye utstyr og Solveig og Gerd er fortvilet !

RED.



Røyken historielag - styret 2000/ 2001

Verv:	Navn:	Adresse:	Telefon:	
Leder:	Ole Rud	Helgeroveien 2	3430 Spikkestad	31284610
Nestleder:	Bjarne Kjos	Bjørkeliveien 8	3430 Spikkestad	31283313
Kasserer:	Arne Trulsvik	Bryggeev. 46A	3470 Slemmestad	31281184
Sekretær:	Anne-K. Andresen	Nyveien 7	3470 Slemmestad	31296143
Styremedl:	Björg Ølstad	Brubakkveien 5	3440 Røyken	31283965
Varamedl:	Erik Fønsterlien	Orev. 21	3440 Røyken	31284694
Varamedl:	Bjørn Fossnes	Ølstadveien 2	3440 Røyken	31285908

Hva hender i 2001 ?

Hva har hendt ?

Det gamle alarmanlegget på Kornmagasinet fungerte ikke lenger. Det ble skiftet ut for jul, og kostet oss kr. 6.150,-.

Årbok 2000 ble noe forsinket ved innbinding, men ble 16/17 des. fordelt sammen med Bygdemagasin nr. 38. Boka er utgitt i et noe større format enn vanlig, og har fått tittelen «Røyken i forrige århundre». Gustav Kirkerud, Odd Sandlund og Terje Martinsen har gjort et imponerende arbeid, og boka selges som «varmt hvetebrød».

Røykenboka 2. opplag er som tidligere nevnt utsolgt, og nytt opplag er kommet, pris kr. 350,-

Isskjæring 4. mars «Oslofjordmesterskap» i isskjæring på Høvikvollen

Kulturuka 10 – 18 mars. Utstilling på Kornmagasinet

Årsmøte ble avholdt på Kornmagasinet 22. mars

Medlemsmøte ble avholdt på Kornmagasinet 26. april

og hva kommer til å hende ?

9. juni Røykendagen

10. juni Markvandring til Skapertjern/Molybdengrubene

30. juni Tur med Hedrum Historielag langs Laagen.

26. august Markvandring, Krokodden/Hernestangen.

23. september Oldtidsmarsjen

20. september Medlemsmøte (merk ny dato !)

13. desember Julemøte m/musikk, sang og kåseri. Servering

(med forbehold om endring av datoer)

Møtevirksomhet

Julemøte 2000

Det tradisjonelle julemøtet ble avholdt på Kornmagasinet torsdag 14. desember. De ca 45 fremmøtte ble underholdt med pianomusikk av Inger Marie Kolbergruds dyktige elever.

Kveldens kåsør, Eldar Sten, kjent fra bl.a. Fossesholm, fikk fort opp stemningen med julesanger til eget pianoakkompagnement.

Han holdt som vanlig forsamlingen i ånde med historier fra land og strand, om julefeiring og andre begivenheter.

Solveig, Kari og Gerd serverte gløgg, kaffe og julekaker. Loddsalget gikk strykende og innbrakte laget kr. 2000,- til dekning av utgiftene.

RED.

Medlemsmøte

Vårens medlemsmøte ble avholdt på Kornmagasinet torsdag 26. april. Kulturvernkonsulent Jørn Jensen klarte igjen å fange medlemmenes oppmerksomhet ved å viste lysbilder og fortelle om gamle bygninger i Røyken, alt fra kirke og jernbane til den enkleste stue.

Etter vaffel- og kaffepause ble den gamle Gjerdalfilmen vist. Den er nå spilt inn på video og har en god kvalitet. Full så bra bevart er ikke Røykenfilmen som Ultveit Moe tok opp rundt 1950, men den er allikevel sebar. Film fra Gjerdal i 1990 var selvfølgelig av bedre kvalitet.

Alt i alt en meget hyggelig kveld med ca. 50 fremmøtte som ga Solveig og Gerd applaus for nok en god servering.

RED.

Arbeidsoppgavene i historielaget

Bygdemagasinet er jo ment som et bindeledd mellom historielaget og dets medlemmer, og da først og fremst for at lagets «stille medlemmer», de som betaler kontingenten og sjelden deltar i møter og andre arrangementer – underrettes.

Men det foregår mye arbeide innen laget som aldri, eller i alle fall svært sjelden omtales i magasinet.

For å fylle ut Bygdemagasinet sider behandles stoff av mer historisk karakter, og som mer hører hjemme i årboken.

Ja, jeg har vel av og til latt meg friste til å bidra med den slags i magasinet, —

Jeg retter på dette nå, og la meg fortelle litt om de arbeidsoppgaver som laget opp-tas med, f. eks. i gruppen

«Slekt- og gårdshistorie».

Gruppen har eksistert i mange år, men hittil er lite fortalt om dens virksomhet.

Leder i dag er Odd Arne Svendsrud, og de som hver torsdagskveld møtes, foruten Odd Arne, er Gustav Kirkerud, Asbjørn Westermann og Jan O. Helness pluss artikkelforfatteren.

Tidligere var også Mary og Olaf Skryseth, Jorunn og Bjørn Dambo med i gruppen, men de har foreløpig trukket seg tilbake.

Årsaken til at jeg ble med er den at Ole Johan Bakken og Rolf Haugen som begge har Gjerdalgårdene som sin slektsgård, kom med en del gamle dokumenter som for dem var uleselig, og de ba meg om oversettelse av disse.

Dokumentene var satt opp i gotisk håndskrift og historielaget som nettopp hadde avholdt kurs i dette, tok gjerne oppdraget for karene.

På den tiden var gruppen opptatt med utskrift fra «Formannskapsprotokollen for Røyken» (fra 1837). Dette syntes jeg var en

interessant sak, og fra da av ble jeg med i arbeidet.

- Bakken og Haugen fikk sine dokumenter avskrevet og historielaget har i senere årbøker benyttet en del av stoffet. -

Nå er for lengst formannskapsprotokollen for årene 1837-1871 skrevet ut og lagt inn på diskett, det gjenstår bare for Røyken kommune å presentere arbeidet.

I øyeblikket er gruppen opptatt av kirkebøkene for Røyken. Bøkene starter omkring 1701 og omfatter døpte, trolovede, gifte, skriftemål (absolutioner), introduserte (kvinner etter barnefødsel) og gravfestede.

Foreløpig er gruppen kommet frem til år 1743. -

Det som hittil er skrevet ut, er gruppen også opptatt med å få lagt inn på data. Et rom i «Salen» på Hernestangen er innrettet som rom for databehandlingen. Resultatet vil bli sendt til Buskerud Slektshistorielag, som etter å ha tatt en kvalitetskontroll, sørger for å legge det ut på internett, til glede for slektsforskere.

I kirkebøkene er «Røken-børingens» liv fra vugge til grav nedtegnet. La meg ta noen eksempler på hva presten skrev om barnedåp.

«D. 4 a Trin. (23/6 1720) døbte jeg Ole Gierdahls sønn Even. Fadd.: Anders Husebye, Ole Grimsrud, Hans Amundss., Anne Heggen, Bente Jerdal, Live Flater.»

Dato for dåpen er bare nevnt med sitt latinske navn og morens navn er ikke angitt. Dette finner en igjen under introduksjonen. I dette tilfelle har presten skrevet dette:

«D. 8 a Trin. (21/7 1720) Intr. Jeg Ole Gierdals Hustrue, Kari.»

Men ofte nøyer presten seg bare med å skrive Kone. Qwinde, ja, endog Kiæring ->

En trolovelse var en høytidelig og bind-

ende handling. Her skriver presten følgende:

«D. 20 a Trin. (13/10 1720) Trolovede Jeg Jacob Niels. Heggen med Berte Evensd.

Ølstad. Forl.: Aslach Kiechstad og Hans Siverss. Heggen.»

Og vielsen er innført slik:

«D. 24 a Trin. (10/11 1720) Copl. Jeg Jacob Niels. Heggen med Berte Evensd. Ølstad.»

Skriftemål (lat. Absolution – tilgivelse) angikk for det meste brudd på det 6. Bud, men også andre forhold, f. eks.:

«- - - Absolverede Jeg Publice for Fraholdelse fra alterens Sacramente over 2 aar.» - - -

Begravelser ble det ikke ofret mange ord på, f. eks.:

«Fer. 3 Pentec. (18/5 1717) Gravsatt Rebecca paa StocherEyed, 75 aar gl.»

Men også kapellan Poul Holsts mer fyldige innføring ved hans forgjenger Hans Selboes begravelse:

«D. 25. September 1730 kl. 4 om Morgenhensof i Herren stedets Sognepræst ædle

og velærværdige Hr. Hans Selboe og blef begravet D. 3. Oct. og hans Ligprædichen blef af mig uværdige forrættet, og var hans Alder 62 Aar og 6 maanedes.»

ODD H. SANDLUND

Museumskomiteen

Vi er i gang igjen etter årsmøtet – hver torsdag kl. 19.00!

Vi er en gjeng med så ymse bakgrunn og talenter, en gjeng som så absolutt har funnet tonen og jobber godt sammen. Alle i komiteen har ikke funnet veien til Kornmagasinet ennå, men kommer vel etterhvert.

Oppgavene er mange, her er noen:

Vi har en bygdesamling å ta vare på. Den rommer så mangt, og ikke alt er i like god forfatning. En av oppgavene våre er å ta vare på, etter evne å vedlikeholde og

bringe gjenstanden tilbake til tilnærmet opprinnelig befatning. Her er mye å ta hånd i og vi er i gang.

Alle gjenstander vi har skal registreres på data, i et museumsprogram som heter WinRegimus. Det er en møysommelig jobb. Gjenstandene skal i tillegg avfotografes og overføres til registreringsskjemaet. Arbeidet pågår.

Veggene i 2. etg. i Kornmagasinet er ikke isolerte. Mye støv og trafikkforurensning siver inn.

Det er alltid behov for renhold. Vinduene i 2. etg. skal skrapes og males i løpet av sommerhalvåret.

Museumskomiteen har påtatt seg arbeidet med å fotografere og registrere gammel gårdsredskap i privat eie. Dette skal gjøres i forståelse med bondelaget. Fotograferte og registrerte objekter skal så inn på data i Win-Regimus. Dette håper vi på å komme igang med før sommerferien så smått og så sette i gang for fullt utover høsten.

Vi har også fått igang en prosedyre å følge når vi mottar gaver til museet. Vi registrerer gjenstanden omgående i et skjema, noterer alle opplysninger om gjenstanden, tidligere eier og bruker osv. og noterer om gjenstanden er en gave eller bare til låns. Gjenstanden får et nr. og så skal den inn på data.

Forøvrig så har vi avsluttet en vellykket utstilling, en hel uke til ende, på Kornmagasinet i forbindelse med kulturuka 2001.

Medlemmene i komiteen er:

Bjørn Bjørnstad
Frøydis Christoffersen
Sverre Hella
Ivar Hov
Kjell Kjos
Olaf Skryseth
Kari Stensdal
Knut Stensdal

FRØYDIS CHRISTOFFERSEN.

Årsmøte Røyken Historielag

22. mars 2001

Klokkeslett: 19.00. Lagets årsmøte ble som vanlig holdt på Kornmagasinet.

1. Åpning

Ole Rud åpnet møtet og ønsket 26 medlemmer velkommen.

2. Valg av møteleder

Ole Rud ble valgt til møteleder.

3. Godkjenning av dagsorden

Dagsorden ble godkjent av årsmøtet uten anmerkninger.

4. Årsberetning

Anne Kirsti Andresen leste styrets årsberetning. Ingen bemerkninger. Årsberetningen godkjent.

Cato Christoffersen leste årsberetningen for driftsstyret Hernestangen. Han berømmet spesielt vaktmester Jørgensen for god dugnadsinnsats. Det ble presisert at Hernestangen eies av Røyken kommune v/kulturkontoret, og ledes av et driftsstyre.

5. Regnskap 2000

v/Arne Trulsvik. Budsjettet viste et overskudd på over 30.000, mot fjorårets underskudd på ca. kr 6.000.

Kornmagasinet er påkostet maling utvendig. Alarmanlegget er modernisert. Vi har også i år hatt gode inntekter på utleie.

Renholdsutgiftene er store, bl. a. grunnet utført hovedrengjøring.

Regnskapet enstemmig godkjent. Det ble vedtatt og overføre 127.800 til rentefond.

Budsjett 2000

er satt opp med et underskudd på cl 111.000,- vesentlig grunnet utgifter til nytt opptrykk av Røykenboka. Budsjettet enstemmig godkjent.

6. Eventuelle lovendringer

Ingen forslag.

7. Fastsettelse av kontingent

Styret foreslo at kontingenten økes til kr. 150,-. Det kom også forslag om øking til kr. 200,-. Styrets forslag ble vedtatt mot en stemme.

8. Innkomne skriv

Det forelå ingen innkomne skriv til årsmøtet.

9. Valg

Valgkomiteen v/Cato Christoffersen la frem komiteen forslag til styre og komiteer. Alle godkjent av årsmøtet, med følgende rettelser/tilleggsopplysninger:

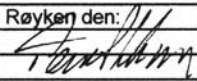
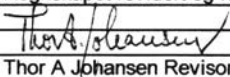
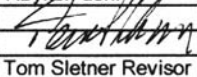
Erik Fønstelién går etter ønske ut av styret. Arne Skui overtar som varamedlem. Frøydis Christoffersen overtar som leder av Museumskomiteen, mens Knut Stendal forsetter som medlem.

Gustav Kirkerud går etter ønske ut av Årbok komiteen. Som nytt medlem ble Jørn Jensen valgt.

Odd Arne Svendsrud og Turid Sandvik går etter ønske ut av komite for Bygdemagasinet. Som nytt medlem ble valgt Kjell Jørgensen.

Møtet hevet : 21.05.

Det ble som vanlig servert kaffe og vafler.

REGNSKAP FOR RØYKEN HISTORIELAG - 2000		
Balanse:	Året 2000	Året 1999
Kasse	kr 3 202,70	kr 2 433,60
Bank	kr 216 133,54	kr 202 217,73
Postgiro	kr 37 958,93	kr 21 815,77
Utestående Fordringer	kr -	kr -
SUM EIENDELER	kr 257 295,17	kr 226 467,10
Egenkapital Historielaget	kr 129 495,17	kr 161 667,10
Fondsavsetning ny bygdebok	kr 127 800,00	kr 42 800,00
Oldtidsveien	kr -	kr 22 000,00
Sum egenkapital og gjeld	kr 257 295,17	kr 226 467,10
Røyken Historielag		
Arne Trulsvik		
Kasserer		
Regnskapet revidert og funnet i orden	Røyken den: 	
		
Thor A. Johansen Revisor	Tom Sletner Revisor	

REGNSKAP FOR RØYKEN HISTORIELAG - 2000

INNTEKTER	Regnskap 2000	Budsjett 2000	Regnskap 1999
Medlemskontingent	kr 64 587,50	kr 55 000,00	kr 54 875,00
Salg Røykenboka + tilskudd nytt opplag	kr 55 440,00	kr 4 000,00	kr 6 030,00
Salg Årbøker	kr 8 835,00	kr 6 000,00	kr 8 971,00
Salg prospektkort, kart, etc.	kr 25,00	kr 200,00	
Salg Bygdemagasin			
Bidrag fra Røyken Kommune til KM.	kr 33 000,00	kr 15 000,00	kr 22 000,00
Husleie Kornmagasinet	kr 62 100,00	kr 50 000,00	kr 52 675,00
Salg turhåndbok og marka og krigen			kr 185,00
Overskudd Oldtidsmarsjen	kr 1 855,00		kr 653,00
Bidrag fra Røyken Komm. til Oldtidsveien		kr 5 000,00	
Telefonpenger		kr 300,00	kr 281,50
Renteinntekter	kr 9 802,87	kr 9 000,00	kr 9 661,89
Honorar for vedlikehold av Kyststien	kr 6 000,00	kr 5 000,00	kr 5 000,00
SUM INNTEKTER	kr 241 645,37	kr 149 500,00	kr 160 332,39
UTGIFTER	Regnskap 2000	Budsjett 2000	Regnskap 1999
Utgifter Røykenboka			
Utgifter Årboka	kr 78 100,00	kr 32 000,00	kr 31 898,50
Utgifter Bygdemagasin	kr 6 396,00	kr 15 000,00	
Utgifter Bygdesamling	kr 650,00	kr 10 000,00	kr 8 904,40
Møter og tilstelninger	kr 2 007,30	kr 5 000,00	kr 5 624,00
Annonseutgifter	kr 2 429,00	kr 3 000,00	kr 2 624,00
Portoutgifter	kr 5 750,10	kr 5 000,00	kr 5 094,00
Diverse utgifter	kr 9 799,40	kr 3 000,00	kr 2 715,30
KM Påkostninger	kr 3 100,00	kr 16 400,00	kr 41 214,00
KM Utearbeid / Brøyting	kr 1 845,00	kr 3 000,00	kr 2 583,00
KM Div. Vedlikehold	kr 17 330,50	kr 12 000,00	kr 19 465,20
KM Rekvista	kr 1 467,00	kr 5 000,00	kr 4 497,50
KM Forsikring	kr 6 406,00	kr 6 000,00	kr 5 939,00
KM Elektrisitet	kr 13 444,50	kr 9 000,00	kr 8 383,50
KM Telefon	kr 1 976,50	kr 2 000,00	kr 1 762,00
KM Kommunale utgifter	kr 3 899,00	kr 4 000,00	kr 3 661,50
KM Brannalarm - årsavgift	kr 2 400,00	kr 2 400,00	kr 2 400,00
KM Renhold	kr 25 447,50	kr 13 000,00	kr 16 658,10
Innkassoutgifter	kr 600,00		
Diverse Kontingenter	kr 4 173,50	kr 1 200,00	kr 1 270,00
Skilt Oldtidsvei	kr 21 771,00		
Kopiering			
Underskudd Oldtidsmarsjen			
Utg. i forb. med utleie av KM	kr 1 825,00	kr 2 500,00	kr 2 055,00
SUM UTGIFTER	kr 210 817,30	kr 149 500,00	kr 166 749,00

Overskudd / Underskudd	kr 30 828,07	kr -	kr -6 416,61
Inngående egenkapital	kr 226 467,10	kr 226 467,10	kr 232 883,71
Årets overskudd / underskudd	kr 30 828,07	kr -	kr -6 416,61
Avsatt til Oldtidsveien	kr -	kr -22 000,00	kr -22 000,00
Avsatt til ny Bygdebok	kr -127 800,00	kr -42 800,00	kr -42 800,00
Disponibelt 31.12.2000 (99)	kr 129 495,17	kr 161 667,10	kr 161 667,10

Røyken den:

Arne Trulsvik, kasserer

Regnskapet revidert og funnet i orden


 Thor A. Johansen
 Thor A. Johansen Revisor


 Tom Sletner Revisor

BUDSJETT FOR RØYKEN HISTORIELAG - 2001			
Inntekter:	Budsjett 2001		Regnskap 2000
Medlems kontigent	kr	60 000,00	kr 64 587,50
Salg Røykenboka + tilskudd nytt opplag	kr	17 500,00	kr 55 440,00
Salg Årbøker	kr	10 000,00	kr 8 835,00
Salg prospektkort, kart, etc.	kr	-	kr 25,00
Salg Bygdemagasinet	kr	-	
Bidrag Røyken kommune til KM	kr	15 000,00	kr 33 000,00
Husleie Kornmagasinet	kr	60 000,00	kr 62 100,00
Salg turhåndbok og marka og krigen	kr	-	kr -
Overskudd Oldtidsmarsjen	kr	-	kr 1 855,00
Bidrag Røyken kommune til Oldtidsveien	kr	-	
Telefonpenger	kr	-	kr -
Renteinntekter + IL-inn	kr	5 000,00	kr 9 157,31
Vedlikehold Kyststi Honorar	kr	6 000,00	kr 6 000,00
Sum inntekter	kr	173 500,00	kr 240 999,81
Utgifter:			
Røykenboka	kr	120 000,00	
Årbøker	kr	35 000,00	kr 78 100,00
Bygdemagasinet	kr	15 000,00	kr 6 396,00
Bygdesamling	kr	10 000,00	kr 650,00
Møter og tilstelninger	kr	5 000,00	kr 2 007,30
Annonseutgifter	kr	3 000,00	kr 2 429,00
Portoutgifter	kr	6 000,00	kr 5 750,10
Diverse Utgifter	kr	10 000,00	kr 9 799,40
KM påkostninger	kr	5 000,00	kr 3 100,00
KM utarbeider inkl. brøyting	kr	2 000,00	kr 1 845,00
KM diverse vedlikehold	kr	20 000,00	kr 17 330,50
KM rekvisita	kr	2 000,00	kr 1 467,00
KM forsikring	kr	6 500,00	kr 6 406,00
KM elektrisitet	kr	13 500,00	kr 13 444,50
KM telefon	kr	2 000,00	kr 1 976,50
KM komm. utgifter	kr	4 000,00	kr 3 899,00
KM brannalarm - årsavgift	kr	2 400,00	kr 2 400,00
KM renhold	kr	16 000,00	kr 25 447,50
Diverse Kontigenter	kr	5 000,00	kr 4 173,50
Utgifter i forb. med utleie av Kornmagasinet	kr	2 000,00	kr 1 825,00
Innkassoutgifter	kr	-	kr 600,00
Skilt Oldtidsvei	kr	-	kr 21 771,00
SUM UTGIFTER	kr	284 400,00	kr 210 817,30
Overskudd / Underskudd	kr	-110 900,00	kr 30 182,51
Inngående egenkapital	kr	128 849,61	kr 226 467,10
Årets overskudd / underskudd	kr	-110 900,00	kr 30 182,51
Avsatt til ny Bygdebok, brukt til nytt opplag av Røykenboka	kr	127 800,00	kr -127 800,00
Disponibelt pr. 31.12. 2001 (00)	kr	145 749,61	kr 128 849,61

Kulturdagene 2001

ble åpnet av ordføreren på «Galleri Gods-
huset» lørdag 10. mars. Her ble det blant
annet utdelt kulturstipendier, og på
Høyenhall underholdt den alltid populære
«Hurø-Gjengen» et begeistret publikum.
President i «Røyken Rotary», Jan Lien til-
delte Ole Kjølén «Gutten i Røyken»- prisen.
Vi applauderer og gratulerer !

Kl. 12 slo Historielaget opp dørene til
Kornmagasinet. Den helt store tilstrøm-
ningen uteble, men et 40-talls fremmøtte
kunne glede seg over en variert utstilling
av skolesaker, landbruksredskaper, kjøkk-
enutstyr og annet husgeråd. En kubås, med
Dagros på plass i full størrelse, hadde den
driftige museumskomiteen også tryllet
fram. Melkespann i alle versjoner, kinner
og separator var også på plass.

Avdelingen med skolesaker vekket stor
interesse. Mange var det nok som for første
gang fikk skrive med penn og blekk, sitt-
ende på pult fra Ølstadskolen. ABC'er og
lesebøker vekket gamle minner. Protokoll
fra Slemmestad skole fra omkring
århundreskifte kunne fortelle om meget
stabilt fremmøte, men også om noen som
fikk ris på blanke messingen for dårlig
oppførsel. Av elevarbeidet var også utstilt
Hyggen skoles prosjektarbeid om stein-
hogging, og Slemmestad skoles pro-
sjektheftelaget av elever i forbindelse med
Slemmestad skoles 100 års jubileum.

Røyken Bondekvinnelag beviste at de
damene enda behersker kunsten å trylle
fram velsmakende «desserter fra oldemors
dager.» Mot et lite «gebyr» ble det anled-
ning til å fråtse i råmelkpudding, mul-
tekrem og en mengde andre godsaker, mens
en studerte gamle kokebøker og oppskrift-
er. Skulle det bli riktig dårlige tider igjen,
har en også tatt vare på et oppskriftshefte
med forslag til «kriseretter.»

Etter å ha satt i seg en mengde smaks-
prøver, kunne en gå innom kjøkkenet, der
Gerd hadde «løpt i gang vaffelpressa», og
avslutte besøket med en kopp kaffe, te,
eller mineralvann.

Kornmagasinet holdt dørene åpne fra 17 til
20 utover hele uka. Tirsdag kveld hadde ca
40 interesserte, medlemmer og ikke-med-
lemmer, funnet veien for blant annet å høre
Terje Martinsen kåsere og vise lysbilder om
arbeidet med å restaurere Kornmagasinet i
80-åra. Blant tilhørerne tirsdag var også
resten av «firer-bandene», Olaf Skryseth,
Bjørn Brønner og Sverre Hella. På bildene
kunne vi også observere andre som den
gang la ned betydelig arbeid, bl. a. Bjørn
Erik Hansen, Anne-Berit Hella, Harald
Melvold, Ole Sønju og flere.

Alt i alt en fin utstilling, men den kunne
godt ha vært bedre besøkt.



Dagros beundrer dessertbordet

Mesterskap i isskjæring

Søndag 4. mars gikk «Oslofjord»-mesterskapet i isskjæring for 2001 av stabbelen på Høvikvollen i regi av Røyken Historielag. Etter å ha deltatt for første gang i en lignende tevling på Nesodden for to år siden, dristet laget deg til å påta seg arrangementet av årets mesterskap. Røyken Kommune ved Kulturetaten stilte villig mannskap og en del utstyr til disposisjon for forberedelsene.

Til alt hell fikk vi værgudene på vår side, og lørdag 3. mars kunne vi konstatere at isen var over 50 cm tykk. I strålende solskinn og – 12 grader C ble prøveskjæring foretatt. Vi som ikke hadde prøvet en issag tidligere fikk ærfare at det skulle adskillig muskelkraft, men også teknikk til for å kunne oppnå resultater.

Søndagen opprant med noe mildere vær og litt sno. Tevlingen skulle starte kl. 13, men allerede ved 11 tiden begynte deltagerne og tilskuere å innfinne seg. Leikarringen Huldra rigget i stand salgsdisk og vartet opp med kaffe, saft og vafler med mer. Historielaget stilte ut diverse relevante redskaper og fotografier, og kunne også vise et gammelt isskap, en forgjenger til dagens kjøleskap.

På Frode Gjertsens «veggaviser» kunne en lese side opp og side ned om istrafikk rundt Oslofjorden.

Etter at vi hadde klart å stue sammen nesten 200 biler og ca 1000 tilskuere, kunne Bjørg Ølstad ønske de fremmøtte velkommen. Hun mintes i enkle ord Hans Ramton og beklaget at en mann som var så engasjert i nettopp dette stevnet gikk bort så alt for tidlig.

Hun overlot så ordet til ordfører Rune Kjølstad som foretok den høytidelige åpning av mesterskapet.

Ole Sønju foretok en historisk gjennomgang av isskjæringen rundt Oslofjorden i tiden rundt 1850 og fram til 1960.

Så kunne isskjæringen endelig ta til. Som dommere var oppnevnt Ole Sønju, Ole Rud og Bjørn Fossnes. I alt 10 lag stilte til start, fordelt på Asker, Nesodden og Røyken. Imponerende nok klarte Asker å stille med et rent jentelag. Hvert lag fikk tildeelt en oppmerket rektangel, delt inn i 12 ruter på 60 x 60 cm. Isspruten sto høyt over hodet på deltagerne, mens de med økser og annen redskap hugg seg gjennom den halvmetertykke isen for å få plass til issagene.



Det seirende laget jubler



Riktig teknikk med issaksa er viktig

Den som hadde regnet med å komme tørrskodd fra seansen ble nok sørgelig skuffet. Spesielt det å få de tunge blokkene opp av vannet viste seg å by på problemer for mange. Det var vel bare flaks at ingen av de ivrigste havnet i hullet på et tidlig tidspunkt. Vi merket oss at damelaget fra Asker hadde utstyrt seg med brodder, noe som kom til nytte i issørpa. Representanter fra Røyken Sportsdykkerklubb holdt seg i beredskap om uhell skulle inntreffe.

Det ble ganske tidlig klart hvem som hadde mest erfaring fra slike konkurranser, og som også hadde brakt med seg den best trimmede redskapen. Konkurransen var ikke mer enn omtrent 10 min gammel før den første blokka lå på isen, og etter 17min. og 30 sek. kunne publikum juble for lag nr. 5, Svestad fra Nesodden, som hadde samtlige 12 blokker på plass. Mest jublet nok deltagerene selv. En av dem befant seg plutselig badende, men om det var uhell, helt frivillig, eller om han rett og slett ble kastet uti av sine kamerater er noe uklart.

Det ble en knivskarp kamp om de neste plassene, og forskjellen mellom Spro, Asker III, Blylaget og Røyken I var hårfin. Dommerne hadde sin fulle hyre med å telle blokker etter som de nærmest haglet opp på isen. De respektive lagene vil nok stille med bedre utstyr og kanskje også snakke litt taktikk før neste tevling. Det må nok til om en skal tukte Svestad.

Selv om blokkene ble i tyngste laget for damelaget fra Asker, imponerte de med

helhjertet innsats og med de penest tilskjærte blokkene.

Det spørs om det ikke grøss litt i de fleste tilstedeværende da et ungt par, kun iført badetøy, kastet seg ut i isvannet etter at blokkene var trukket opp. De så faktisk ut til å nyte det !

Mens konkurransen pågikk kunne en beundre kunstneren som forvandlet en isblokk til vakker svane ved hjelp av en motorsag. Frank Halvorsen, som daglig har sitt virke som kjøkkensjef, driver denne kunstneriske virksomhet etter en japansk idé.

Under hele stevnet ble publikum holdt godt orientert av «speaker» Ida Vesseltun.

En kunne også se isblokker lagt på sleder bli trukket av hester, for å demonstrere hvordan transporten foregikk i «istiden».

Det gledet arrangørene at ingen deltakere ble tatt for doping.

Bra jobbet, Arne Trulsvik og hans stab !!

Resultatliste:

Damer:	Tid, min:
1. Asker	58
Herrer	
1. Svestad	17,30
2. Spro	25
3. Asker III	26
4. Blylaget	27
Røyken I	27
6. Asker II	28
7. Røyken II	31
8. Asker I	32
9. Fagerstrand	43



Iskunstner i aksjon

Vandring blant minner fra barndommens Bødalen

Slemmestad fikk for noen år siden sin «Hundreårsbølgen» Så langt fra å ta mål av meg til å kopiere Jorun L.K. , er boken hennes en inspirasjon til å ivareta minner om en kultur som må være ganske fjern for tidens oppvoksende slekt. Håper at beskrivelsene i det til dels fargerike persongalleriet ikke virker støtende på noen, det har så visst ikke vært min hensikt.

Stedet og menneskene.

Bødalen/Auke utgjorde på mange måter et samfunn for seg selv. Knyttet til Slemmestad ved skole og arbeidsplasser, var bevisstheten om egen tilhørighet allikevel klar og levende. Her var 3 landhandlere, bensinstasjon, poståpneri og idrettsforening med egen «stadion». Ikke minst hadde vi en befolkning som jeg opplevde rikt besatt med særpregede og originale skikkelser. Det underlige er at mens klengenavnene florerte i Slemmestad, slik at mange knapt nok visste hva naboen egentlig het, opplevde vi dette fenomen som nærmest totalt fraværende i Bødalen, selv om det som sagt ikke skortet på markante skikkelser. Kanskje var det bare de «ekte» Slemmestad beboere som hadde rett til en slik heder? I ettertid har barndomsminnene gitt anledning til mang en humrende mimrestund, og lyst til å dele litt av stemningen med andre. Jo, det var en rik barndom.

Det er sommermorgen, - ferie. Feriereise?? Langt derifra! Det var ikke engang i våre tanker den gang. Jeg skal i butikken, - til Ølstad, hente dagens forsyning med melk: 3 liter i et spann. De åpner klokken ½ 9, og nå er klokka snart 8. Gøy å være først i køen, men jeg venter! Jeg har et sikkert merke å gå etter. Kikker bort i svingen hvor Karen H. bor. Hun pleier å være først ute. Er ellers også en nøyaktig

dame i all sin gjerning, og kunne nok til tider være ganske bestemt. Der ser jeg hun er i farta. Da er tiden inne. To skrangletynne guttebein i knebukser får farta opp, ned bakken, snarveien opp «Andersbakken» over «Ølstadtoppen» og når fru ankommer opp «storveien» fra annen kant sitter en fornøyd guttehvalp på trappa i solskinnet og innkasserer en aldri så liten triumf. Det kommer snart flere, og jeg vet hvem som kommer. Der kommer Klara F. ned Smiebakken, og Ebba F. samme vei. I en slik stund blir mange ting drøftet ved butikktrappa, og alt er sikkert ikke beregnet for nysgjerrige gutteører. Der kommer en skikkelse nede i veien. Det er Ludvig B. Pensjonert tømmermester med lang farts- tid i Bødalen. Stokken er god å ha, og det går ikke så fort lenger. Et par lystige øyne mellom den blanke lueskyggen og den buskete barten: «Jaså jenter, dere har flaksa ned av vagger'n hæ-hæ». Hva de svarer kan han neppe høre, for hørselen er mildest talt elendig. Ellers hadde han sin store moro av å lire av seg hele handlelista i et drag når han stod ved disken, til stor for- tvilelse for Solveig, Tordis eller «Tutte».

Melkeleveransen ble som regel besørget lokale bønder, for eksempel Hans M og Kristoffer H, og levert i spann med 20 , 30 eller 50 liters volum, og øst opp i våre medbragte spann på trappa. Undres forresten hvorfor sola alltid skinte?? Hadde jeg i tillegg 50 øre i tilgjengelige kontanter, var gleden ved å nyte en ½ vøsterøl på murkanten utenfor butikken, ubeskrivelig. Det hendte nok at vi registrerte at andre ølsorter ble konsumert i butikken, eller i umiddelbar nærhet, selv om dette vel ikke var helt etter lovens bostav. Særlig etter arbeidstidens slutt og en svett gang eller sykkeltur fra fabrikken på Slemmestad eller Låsesmia var det fristene å la seg leske

av de gyldne dråper. Jeg husker at en av de faste kundene var svært liten av vekst. Det gjorde inntrykk å se ham tømme en hel «murer» på strak arm.

Som sagt vi reiste sjelden noen steder, men ble sommervarmen for trykkende ordnet det seg med en dukkert på Toye, i Grunnvik eller kanskje på Høvikvollen. Ja det hente vi badet i «Grodalselva» også, selv om det vant særdeles lite bifall fra vårt moderlige opphav. Så badet fikk vi nok, selv om vi ofte var like varme og svette når vi omsider kom hjem igjen, men hvem brød seg vel om det?

Et av de mennesker jeg ellers husker med stor glede og takknemlighet, var vår gode nabokone Konstanse S. Hun var velkjent skikkelse i Bødalen, og sikkert langt utenfor, grunnet sitt store politiske og sosiale engasjement. For oss var hun først og fremst en omsorgsfull nabo, og en uvurderlig støttespiller når noe stod på. Underlig å tenke tilbake på hvordan hun og min mor, som må ha stått hverandre temmelig fjernt i utgangspunktet så vel kulturelt som politisk, utviklet et varmt og godt naboforhold. Dersom noen hos oss ble syke, og det hendte visst ganske ofte især for mitt vedkommende, var prosedyren som følger: Få tak i Konstanse. Konstanse kom, vurderte tilfellet, og ga råd om hvorvidt lege burde tilkalles. Alltid villig, alltid til tjeneste. Da hun som en av de første i området fikk innlagt telefon, var det en selvfølge at den stod til disposisjon nær sagt til en hver tid.

Konstanse var en foregangskvinne i mangt. Hun ivret for at mødre med store familier skulle få seg en husmorferie. Dette var nye toner i tiden. At enkelte mannfolk med anselige barneflokker ymtet frempå at: «Mor har ferie støtt hu», stanset ikke den foretaksomme dame. Skarp kunne hun være. Det påstås med krav på pålitelighet at hun som medlem av formannskapet i Røyken, personlig sa seg villig til å fjerne vitale legemsdeler fra en mann som hadde forgått seg mot sin egen datter. Foreslått metode var øks. Forslaget ble nedstemt!

Jeg ser henne for meg nede ved postkassene. Sommer som vinter i kortermet kjole, gjerne i forrykende diskusjon med sin bror, den tidligere omtalte Lars L. De var ikke helt på linje politisk. Gammel ble hun ikke. Det store, varme, engasjerte hjertet ble tidlig utslitt, men vi som fikk kjenne henne glemmer henne aldri.

Det er naturlig å knytte noen betraktninger også om hennes ektemann. Oskar var langt mer tilbaketrukket, men hadde en lun humor, og var en flink forteller av historier og skrøner. Han elsket nøyaktighet og presisjon. Lengden på vedkubbene i skjul-et avvek ikke med mange millimeter. Når Oskar, med pipa i munnviken, tente på de første visne grasstråene som tittet fram etter vinteren, visste vi at nå var våren i anmarsj.

Egen frisør hadde vi i mange år i Bødalen. «Goggen» tok jobben på kveldstid og benyttet forskjellige lokaliteter, bl.a. det gamle klubbhuset ved idrettsbanen. Med sneipen i munnviken snauet han av guttspretter og gamle kaller etter behov. Han klippet rimelig, og store verdensproblemer ble drøftet og fant sin løsning i trivelig miljø.

Det høres en underlig romlende lyd oppe fra Sandbakken. Da vet vi hvem som er i farten: Det er Ove B. Som er på vei til butikken. Ove var stam, og hadde ellers ikke den største håndbagasjen med seg. Stor og kraftig gikk han med korte raske skritt og pratet høyløyd med seg selv. Stod kjøkkendøra oppe når han gikk forbi en sommerdag, kunne du være ganske sikker på at han kom innom som snarest. Da hadde vi en følelse av at han fylte hele kjøkkenet med den svære kroppen og den buldrende røsten.

Guttestreker og feriearbeid

Gutter har vel i alle tider hatt sans for slikt som smeller og lukter krutt. Etter krigen var det spesielt populært å samle tomhylser etter geværammunisjon. En skulle jo tro at disse tomhylsene hadde gjort sitt, med

hensyn til smell og ulyder, men vi gutter visste godt hvordan de kunne utnyttes til enda en smell. Hylsa ble fylt med «fyrstikkhoder» og klemt godt sammen i enden. Deretter ble den plassert over et brennende stearinlys ved hjelp av to kløftede pinner. Så var det bare å pigge unna og vente på smellen. Det smalt herlig, men ufarlig kunne det ikke ha vært. Ufarlig var nok heller ikke den hjemmelagede børsa som min gode venn David A. hadde konstruert. Den ble prøveskutt bak låven på Auke. Alle kom fra det uten skader. Foreldre ble ikke informert, men ante nok når noe foregikk.

I en tid da lommepenger var stort sett ukjent vare, var det nødvendig å forsøke å styrke likviditeten i løpet av sommerferien. Sikreste metode var luking og høynn på nærliggende gårder. Jeg husker spesielt en åker full av vassgras tilhørende Olga L. Da regnet det visst. Hun var ellers et ømhjertet og godgjørende menneske, og sørget vel for at jeg ikke led noen overlast. Olga var gift med en av de virkelig markante personer i nær miljøet. Lars var småbruker og hadde kuer på båsen. Gras til kuene hentet han i enhver tilgjengelig hage, og folk var glad til, det var ikke mange som hadde hørt om gressklippere i de tider. Lars slo ikke gras bare på ethvert sted, men også til enhver tid. Spesielt søndagene var populære. Da var han ikke på jobb på fabrikk-en, og hans personlige overbevisning gjorde visst søndagen til et ekstra egnet tidspunkt. I mine tidligste barneår var ekteparet L. våre nære naboer. Olga var svært glad i blodklubb, noe Lars mislikte i høyeste grad. Hos oss hadde nettopp grisen endt sine dager, sikkert ved slakter Olaf B's kyndige hånd. Olga var informert om programmet, og var klar til utrykning. Når klubben var klar for servering ropte min bestemor: Olga, har du lyst på en kopp kaffe?? Takknemligheten var stor! Lars og Olga stelte godt for dyr og mennesker. Etter at jeg selv var gift og hadde små barn, handlet vi en kort tid melk hos dem. Jeg

har aldri sett en slik fløtefell på en melkebolle i hele mit liv.

Siloslått var en ukjent metode den tiden. Alt gras til vinterbruk ble tørket og lagret som høy. Som regel ble høyet tørket på hesje. På en gård med mange dyr, var arbeidet stort og omfattende. Min gode kamerat Richard E. og jeg var i noen år fast onnehjelp på Mellom-Bøe hos Helge G. Hardt arbeide for gutter, men trivelig for det meste. Hესjing av rå kløvereng kunne være et slit. Etter noen dager med finvær var det klart for innkjøring. Av en eller annen grunn endte jeg alltid opp med å trække høylasset, mens Richard «stakk av» hesjen for den som skulle lesse. Bonden og gårdsgutten kjørte hver sin hest. Når det var kort vei til låven og avlessingen på låven var lett, fikk trækkeren mer å stå i enn han satte pris på: Ned av et ferdig høylasse, og opp i neste høyvogn hvor det allerede var lesset et «hekkelasse» som først måtte trækkes godt til som et grunnlag. Deretter base høyet på plass i riktig fordeling, høyere og høyere. Ble lasset rett? Ikke så lett å bedømme fra toppen av lasset. Det hente nok at bonden ytret sin misnøye når det hang farlig utover på ene siden. «Bendstanga» som ble spendt fast langs lassets midtlinje til slutt, reddet som regel situasjonen. Et annet moment vi holdt skarp utkikk med var hestebremsen, et stikkende insekt større enn en veps. Stod den lettskremte merra Julia mellom skjækene når denne plagen var i farvannet, og lasset nærmet seg max. høyde, gjaldt det å være på vakt. Stakkars den som da befant seg bakerst på lasset i oppreist stilling. Han kunne lett få en luftetur med uante følger, ikke minst fordi bendstanga under lessing hang etter vogna i en kjetting. Å lande på den ville ikke være noen spøk. Sikkerhet på arbeidsplassen var ikke spesielt i fokus. Hestebremsen ble som regel avlivet med skyggelua til kjørekaren, noe som satte klare merker på hodeplagget i løpet av sesongen.

Det hendte at ugraset hadde fått bedre

feste i enga enn godt var. Når jeg tråkket tistel som stakk ille i bare armer og bein, undret jeg meg ofte på hvordan noen skapning kunne ete slikt, men inn på låven skulle det. Fortjenesten var stor. Tariffen lå vel som regel på 5-6 kr, dagen.

Det var forresten ikke bare i høyonna vi gjorde gårdsarbeide. Vi hadde potetferie på skolen den gangen. Mange er de Røykengårder som benyttet skolebarn til potetplukking. Rand etter rand ble kjørt opp med potetmaskin med kastejul, trukket av hest eller traktor. Åkerens lengde ble delt opp i passende stykker, avgrenset med merkepinner, slik at hver fikk sin bit å plukke mellom hver tur. Vi gikk gjerne to og to i sammen, og passet nøye på et ikke stykket vårt vokste etter hvert som verket skred fram. Det kunne oppstå heftige diskusjoner som nok av og til måtte avgjøres av høyere instans. Ellers var den kroppsdelen som jo gjerne er høyest under potetplukking, yndet blink for gamle bløte settepoteter. Spørs om ikke særlig jentene fikk unngjelde. Vi var vel ikke større gentlemen.

Idrettshelter og speiding

Min venn Richard var ellers en kar med spesielle evner og anlegg. Vi hadde utrolig mye trivsel sammen, og var svært forskjellige. Han var et år eldre enn meg men noe lavere av vekst og betydelig kraftigere. Jeg har et bilde fra svunne år som viser to guttepjokker i shorts. Et utrolig syn!

Richard var ingen stor idrettsmann etter vanlig målestokk, men større «sportsmann» skulle du lete etter. Han var ikke bare et vandrende leksikon hva idrett angikk, han deltok alltid i de fleste øvelser. Jeg kan aldri huske han vant noe, men en gang vant han særlig min takknemlighet. Det er søndag formiddag i oktober. Terrensløp. Himmelen er høy og klar, det er frost i luften, og isen knaser når ivrige gutteben tramper i tilfrosne sølepytter. På grunn av temperaturen har jeg startet med treningsbukse på, for øvrig et tungt

beist arvet etter storebror. Ned mot Bårsrudtjernet ligger jeg godt an, men buksa blir for tung og varm. Av med den, og videre for full pinne. Vel i mål tenkte jeg litt på en ekstra tur for å hente buksa. Det slapp jeg å tenke lenge på: Sist inn mot målpassering i god stil kommer Richard med buksa over skuldrene. Ingen plasseringsambisjoner, men et klart ansvar for en kamerats eiendeler.

Idretten opptok oss som sagt mye. Vi var overbeviste om at Bødalens fotballag egentlig var bedre enn Slemmestad, selv om statistikker og tabeller ikke var helt enig med oss. Når det gjaldt ski, og særlig langrenn var det imidlertid ingen tvil: Bødalen var best. Overskrifter i avisene som: «Arne Foss slo Arne Pettersen» gjorde inntrykk på patriotiske smågutter. Begge startet jo for Bødalen, og det var flere enn dem som kunne gå på ski! En gang tidlig på 50-tallet arrangerte Bødalen kretsmesterskapet i stafett. Det ble et oppgjør som jeg tror flere enda husker. Før siste etappe ledet Sjøstad med skuffende 2 min. eller så foran Bødalen. De fleste trodde løpet var kjørt da Arne F. la ut fra «Vidar» i et morderisk tempo. Spenningen den følgende halve timen var ulidelig. Plutselig kauket det en opphisset røst oppe fra Auke-bakkene: Arne er først! Han var virkelig det, og da han stupte over mål slik det nå er vanlig i store løp, var alle tilstedeværende Bødelinger i ekstase. Gamle ski-entusiaster utsatte hjertet for et blodtrykk som ville skremt en hvilken som helst lege. Det var en stor stund!

Ikke alle gikk like fort. En av de mer kuriøse innslagene i langrennssporet var Sigurd M. Etter at 17 kilometeren for de andres vedkommende var avsluttet, var fremdeles Sigurd ute og gikk. Men en slik innsats avkrever respekt. Det ble satt ut en guttunge som vakt. Han meldte fra når Sigurd var i farvannet, og tidtaker var påpasselig ute og klokket ham inn. Det var sportsånd i de dager!

En som la mye arbeide på å samle oss

gutter til idrett av forskjellig slag, var Einar F. Han var pott og panne i Gutteklubben Auke, og arrangerte skirenn, terrengløp og friidrettsstevner. Startnummer, premier og alt tilhørende ordnet denne entusiasten. Friidretten foregikk for det meste på vår egen «stadion» i Aukeåsen. Banen var ikke av internasjonal standard, men vi løp de fastsatte antall runder. Det ble satt utrolige verdensrekorder der oppe.

En annen aktivitet som la beslag på vår tid, var «speider'n», hvor vi kunne begynne ved fylte 11 år. Ulvunge-speider var ikke innført den gang. «Evig unge» Peder Kirkerud, var troppsfører og ubestridt høvding. Utrolig hva tid og krefter denne entusiasten har lagt ned på speidergutta gjennom mange, mange år, ja i generasjoner! Trivelige turer i skog og mark. Praktiske og teoretiske prøver ble avlagt utendørs og hjemme i stua hos «Per» og Mimmi. En hjertelig takk til dem begge for gode minner. En gang kan jeg huske det klikket noe. Hele troppen, (antagelig 3 patruljer) skulle møtes ved Graff en kveld. Peder tenkte nok ikke i farta på at Graff kan bety to vidt forskjellige steder i Røyken. Tror det troppsmøtet ble noe amputert.

Teknikkens vidundre

Da 2. verdenskrig sluttet, var bilparken i området heller skrøpelig. En og annen A-Ford eller tilsvarende Chevrolet fra tidlig på 30-tallet, dukket opp fra låver og garasjer da det igjen ble mulig å kjøpe bensin, ellers var det innslag av kabrioletter fra 20-åra. Et unntak var drosjene. Nash'en til Fritz H. ble sterkt beundret når vi passerte «Kjos-toppen» på veg til og fra skolen. Ellers var det også den gang en del «piratkjøring», uten at jeg tror noen reagerte på det. Jeg husker vi betalte Johan A. Kr.5,- for turretur Slemmestad. Han imponerte stort da jeg registrerte at speedometeret nede i «Nybygget» et sted tangerte 50.

I 1946 kom den nye generasjon lastebil, de kanadiske Ford'ene. De fortjener å nevnes fordi de kom til å spille en stor rolle

i vårt nærmiljø. Eksemplaret vi husker best tilhørte Oskar F. Utstyrt for vedtransport og lignende, var den forsynt med vertikale metallrør på siden av planet. Skranglingen fra disse høstes på lang lei, og ble et slags kjennemerke: Nå kommer'n Oskar. Disse lastebilene var ellers fleksible innretninger, bl.a. hadde alle et lemme-system og krakker langs veggene, beregnet for persontransport. Undres på hva biltilsynet hadde sagt om du søkte godkjenning for slikt i dag? Ikke desto mindre ble de mye benyttet til dette. Jeg kan huske at en hel rekke slike biler kjørte søndagsskolen vår fra Betesta på tur til Stein på Ringerike. Fort gikk det ikke. Oskar spyttet skrå ned ved rattstammen og pressa nåla over 30. Disse bilene ble også flittig benyttet til torgkjøring. Grytidlig mandag morgen ble kjerringer og eplekasser stuert inn ettersom torgbilen passerte veiskillene gjennom bygda. Hagene ga viktige tilskudd til ellers skral økonomi for mange.

En teknisk innretning vi ellers beundret var vedkappen til Edvard W. Den lille, tørre mannen var et syn der han stod med skyggelue og solid forkle som rakk nesten helt til bakken. Strøm hentet han som vanlig på denne tiden, fra nærmeste 3-fase strekk. Lange stenger med påmontert ledningsføring og kroker i enden sørget for kontakten. Gikk saga gal vei, var det bare å bytte to av tilkoplingene. Hans mest yndede positur kan best beskrives slik: Med en lett knekk i hoften og det ene benet strakt litt fremfor seg, snøt han seg med fingrene så barten vibrerte, i et mer eller mindre vellykket forsøk på å overdøve hvinet fra kappsaga.

Det kommunale vannverkets velsignelser nådde Bødalen i 1953. Før den tid var vannforsyningen ymse, og i leie tørkesommere som 1947 kunne det likefram være alvorlig vannmangel. «Sikre» brønner var det få av. Vi hentet vann lange veier. Sikreste kilden var et sted ved Bøbekken, eller Fossnesbekken som den oftest ble kalt i lokalmiljøet. En gammel gjenfylt gruve

Doktor Nils Arnold Nordby

Røykens lege gjennom 50 år

Ved en av kulturdagen på Kornmagasinet ble vi av Wenche Irene Ski fortalt at doktor Nils Nordbys kontor fantes på museum i Sigdal. Velvillig overlot hun oss bilder derfra, samt inspirasjon til å gjøre videre undersøkelser.

Fra hans datter, Aslaug Nordby Olsen, har jeg nå mottatt et hyggelig brev, samt avskrift av Harry Moens minneord om Nils Nordby, som jeg til slutt gjengir i sin helhet.

Egentlig hadde han ganske andre planer enn å drive almen praksis, Nils Nordby da han ble ansatt som kommunelege i Røyken. Han ville egentlig bli spesialist i barnesykdommer, eller helst i øyesykdommer.



Det er verd å merke seg at Røyken var en av de første, om ikke den første kommunen i landet som ansatte kommunelege, dvs. en stilling med sterkt sosialt preg i nær slekt med de tanker som i dag har begynt å gjøre seg gjeldene om en fastlønnet legetjeneste. Nordby var ved siden av doktor Kløvstad kommunelege i en årrekke. (sitat fra «Bygd og Kirke» i 1974 i fbm. Nordbys 80 års dag.)

gang munnet ut nede i bekkefare, som elers nå var fullstendig tørt. Der sildret det ut det friskeste kjølige vann.

Ved eiendommen Fossnes var bekken demmet opp i en ganske stor kulp. Når vannføringen var normal, ble plassen her ved kulpen flittig benyttet som vaskeplass. Her fantes til og med en bryggepanne med vedfyring til slikt bruk. Synet av Anna H. på vei opp brattbakken med kleskurven sitter i minnet. Det var før vaskemaskinen, for ikke å snakke om tørketrommel!

Jo tiden var i sannhet annerledes på godt og ondt. Ressursene var svært små, og mangt et ønske forble bare en fjern drøm for mang en gutt og jente. Undres allikevel på om dagens oppvoksende slekt som i forhold fråtter i tekniske innretninger, og har slike muligheter, opplever en slik kontakt og tilhørighet med sitt oppvekstmiljø. Det ville jeg unne dem.

KJELL F.

Aslaug forteller:

Min far, Nils Nordby var født i Sigdal 15.oktober 1894.

Han ble gift med eneste datter Gudrun, f. 21. mai 1897 på gården Øvre Kopseng i Eggedal.

Far kom som kommunelege til Røyken i 1923. Han bodde en stund på hybel på Røyken Sykehjem, og flyttet noe senere inn på Alstadhaug, hvor han også hadde sitt første legekontor. Omkring 1936 bygget han funkisen Thule ved Røyken stasjon, der han hadde legekontor fram til sitt 80-ende år.

Foruten kontor på Røyken hadde han også kontordager i Åros og i Hyggen. Han ville ofte ha meg med på disse dagene, enda det kunne bli lang ventetid for meg. Jeg kan huske at far ofte var ute på sykebesøk opp til tre ganger på en natt. Som liten



Inventaret på Nordbys kontor kjennes nok igjen av mange

var jeg ofte redd for ham når han var ute om natten. Jeg lå våken å hørte vinden mot vindusrutene på Alstadhaug. En gang kom han ut for et forferdelig snøvær. Han måtte etterlate bilen på Englandsletta og vasse hjem i snøen til fots. Dagen etter fant han nesten ikke bilen igjen i snømassene. Han monterte ekstra store hjul på bilen, slik at han lettere kunne ta seg fram i snøfonnene.

Den første tiden i Røyken var det hest som ble brukt som legetransport. Senere brukte han motorsykkel, før han i senere år fikk seg bil. Far arbeidet mye med tuberkulosepasienter, og var også skolelege og idrettslege for Buskerud Idrettskrets. Selv ble han tidlig hardt angrepet av spanskesyken, og i fikk i 40 årsalderen også problemer med hjertet. Han måtte siden være påpasselig med medisiner.

— «» —

Nils og Gudrun flyttet da til sin eneste datter, Aslaug på morsgården Kopseng i Eggedal, der Nils døde 19. april 1978, nær 84 år gammel.

Men Nils følte til det siste en nær tilknytning til Røyken og vente ofte tilbake på besøk. Hans svigersønn Otto bemerket

alltid: «Nils livner opp og blir en helt annen når han kommer tilbake til Røyken.»

Fra et intervju i bladet «Bygd og Kirke» i november 1974 i fbm. Nordbys 80 års dag siterer vi:

På en egen måte, gjennom sin tro, undertiden ved sin bønn, har Nordby også fått være litt av en sjelesørger i sin kamp for menneskers vel. Ennå kan han tale med varme og iver om en sak som engasjerer – det avdekker den intense personlighet, hvis nerve er viljen til å gjøre godt.

Selv sier han:

Det har vært slitsomt, men jeg har levd et rikt liv.

Etter Nordby's død ble hans kontorinventar overlatt til et museum i Sigdal, reist på grunn eiet av en av fru Nordbys slektninger der oppe.

Minneord om doktor Nils Nordby

Med meldingen om dr. Nils Nordby's død vil mange Røykenbøringer fylles med vemod i stille ettertanke om han som siden 1923 var Røykens lege, tidlig og sent. Etter endt utdanning tjenestegjorde han først en

tid ved Rikshospitalets øyeavdeling, senere kirurgisk avdeling ved Ullevål sykehus. En tid var han vikarierende distriktslege i Mandal, og skipslege på panserskipet «Harald Hårfagre», før han tiltrådte som kommunelege i «vestre distrikt» i Røyken.

Det var alt annet enn et lett distrikt Nordby fikk å overta. Riktig nok var ikke folketallet på langt nær som det er i dag, men det ble å ta seg frem i uveisomme områder, f. eks. hadde Kustein Kinnartangen, Jerdaltangen ved Drammensfjorden ikke vei. Det ble å ta seg fram til fots mange steder. Ellers ble det hestetransport, kjøring med motorsykel og endelig bil. Men på dårlig brøytede veier kunne framkomsten være ytterst vanskelig. Hans innsats påførte ham tidlig en alvorlig helse-skade, men han fortsatte langt opp til de siste år å utføre legetjenesten.

Nordby fikk også tid til å studere matematikk og Einstein «på si», noe som ved siden av ajour-lesning i medisin, ofte foregikk på natta, under ventetid ved sykebesøk, f. eks. fødsler. Et spesielt område Nordby hadde omsorg for, var arbeidet for de uekte fødte barna. Han ivret for å få bygd et barnehjem, og det hendte ikke

sjelden at han uoppfordret avla et besøk på steder hvor han visste det var «bortsatte barn».

En særlig egenskap ved ham var at han aldri i de senere år tok annet enn trygdekassens betaling for sine tjenester. Og tidligere var det ofte slik at der hvor det var dårlig råd, var det ikke snakk om penger. Nordby hadde en god hukommelse, som lett kunne plassere medlemmer av familier. Han kjente ofte personer fra tre generasjoner, og var i særlig grad familielegen. Hans kristne overbevisning bragte ham inn i menighetsrådet en tid, og selv gav han uttrykk for en noe udogmatisk kristendomsopplevelse og en særlig oppmerksomhet på Lukas-evangeliet.

Nordbys evne til å komme på talefot med mennesker var vidt kjent. Særlig glad var han i å samtale med eldre menneskter. I begynnelsen av sin legetjeneste i Røyken, bodde han på og var tilsynslege ved sykehjemmet. det ser ut til at denne omsorg for de eldre var uforminsket gjennom resten av livet.

Vi vil lyse fred over Nils Nordbys minne.

RØYKEN 1978 HARRY MOEN

På folkemunne...

I Slemmestad kan du høre mange pussige historier. Redaksjonen har fanget opp noen av dem:

En kar kom en dag drassende med et spett gjennom Vatland. Hva skal du med detta spettet da Jørgen ?

«Har finni det», svarte'n Jørgen. «Det hadde drivi i land på «Geitungen»

En kar skrøt fælt av sønnen sin som hadde blitt stormann, ja visstnok enda kaptein:

«Han Ivar det er sjømann det gett, han er mer under vann enn over vann!!»

Den samme kar'n var sjømann sjøl han. Det sies at han stundom ikke fikk sova før

kona slo vann på soveromsvinduet, du veit sjøsprøt... En dag oppdaga'n at det var ferskvann hu brukte, og da rente'n sjøl ned på «Oddeberget» og henta ekte sjøvann.

En ny direktør på fabrikken ville gjøre seg litt kjent med forholdene og menneskene på Slemmestad. Han gikk rundt å spurte de forskjellige om gjøremål og slikt. En dag traff han den legendariske Korsveien som kom kjørende med gampen sin forspent dassvogna. «Hva har du bedrevet på fabrikken da min gode mann», spurte direktøren Korsveien. «Jo det skal jeg si deg», svarte Korsveien. «Jeg har gått bak «Fram» i 25 år, jeg !»

Direktøren sto igjen å kopte. Han kunne jo ikke vite at gampen ble kalt «Fram»

Den samme mannen hadde en del treffende sammenligninger. Han skal ha uttalt at «gampen er så redd for grabben som kua etter salt...!» og at «gampen datt på holka gitt, og beina på'n gikk som varmt hvetebrød...»

Slakting på den tida kunne gå litt vilt for seg. «Han R hadde en gris som n' Otto skulle slakte for'n, også begynte dem å drikke kaffedokter, da ser'u., før dem skulle slakte. Gjorde ofte det, begynte i feil ende... Det ble mange kaffedoktere, de var glad i en dram, ja. Til slutt skulle dem ta denna grisen da, men grisen han ante uråd veit du og ville ikke ut. En av kara gikk inn i grisehuset for å kjøre grisen ut gjennom ei luke, men svinet var helt desperat og karen måtte gi opp. Han stakk sitt skallede hodet ut av glugga for å redegjøre for situasjonen.

Det skulle han ikke ha gjort, n' Otto sto klar med slakteklubba og rappa til karen i skall-en...

Det var en konkurranse blant Slemme-stadfolk om hvem som kunne ale opp den største grisen. En kar som kaltes «Krølle» hadde en gang en gris som veide nesten 200 kilo. Den var så lang at den ikke kunne snu seg i bingen...

En kar ble kalt «Steinrøysa» eller «Mun» fordi han var så slem til å juge: «Jeg kom over ei furu en dag jeg gikk i skauen, og der satt det en masse tiurer, gitt. Jeg tenkte at om jeg skyter den øverste først så detter vel den ned og skremmer de andre, så jeg begynte nedenfra jeg, og skaut alle sammen, over femti fuggel, gitt!»

A-K.A

Værmelding for Aar 1900

Været har alltid vært et sentralt samtaleemne hos oss nordboere. Derfor har vi funnet fram et 100 år gammelt avisklipp med det vi kan kalle «langtidsvarsel» for året 1900. Det lyder slik:

En tysk Agronom har forudsagt Veirliget for det kommende Aar saaledes:

Januar begynner med Kulde, som varer til den 15de, derpaa følger mildt Veir, ledsaget af Sne og Regn.

Februar begynner daarlig med mørkt Veir, den 9de indtræder sterk Kulde; men den 14de er det varmt med Regn. Slutningen af Maaneden er det raadt og vindigt med Sne.

Marts fra begyndelsen til den 21de væsentlig koldt, den 22de varmt; Regn, den 26de klarer det op og bliver godt, varmt Veir, der i de siste Dage gaar over til Frost.

April er kold og tør til den 15de; fra den 25de til Maanedens Slutning mildt Veir.

Mai. Smukt Veir indtil den 6de, derpaa vindigt og raat, fra den 8de til 18de varmt, den 25de deiligt, mildt Regn til 29de.

Juni begynner med smukt Veir, derpaa indtræder Regnveir, som varer til den 23de; derpaa smukt til Udgangen.

Juli er meget varm til 5de', da begynner Regnveir, som varer til 21de, senere varmt Maanedens ud.

August sterk Varme, derpaa nogle Dagers Regn til 19de, derefter ustadigt Veir.

September deiligt Veir til den 4de, derpaa Tordenveir, hvorefter igjen smukt Veir til den 20de, senere ustadigt til den 30de Regnveir.

Oktober begynner med Regn, henimod 15de godt, mildt Veir, derpaa Regn til 24, hvorefter igjen smukt til 29de, derpaa kold Taage.

November begynner med godt Veir, hvorefter Vind og Regn nogle dage, senere smukt Veir til 16de med noget Taage, fra den 17de mørkt og koldt til den 28de, derpaa Regn og Sne.

Desember er i Begyndelsen smuk og kold til den 20de, hvorefter mørkt og uhyggeligt til den 29de med Sne, de sidste Dage meget Kolde.

Nu faar vi se, om dette slaar ind bedre end Professor Falbs Spaadomme.

OLE SØNJU

Røyken og Karl XII's felttog i 1716

Karl XII angrep som kjent Norge vinteren 1716 og tok relativt raskt Smalenerne og Akershus amt, men ikke festningene Fredriksten (Halden), Fredrikstad og Akershus.

Han satte kurs for Drammen, men den veien var stengt ved Gjellebekk i Lier. Så sendte han styrker over Hakadal mot Jevnaker med oppdrag å falle stillingen ved Gjellebekk i ryggen. Da ville veien til Drammen og seier være sikret. Oberst Löwen og hans dragoner herjet langs Randsfjorden og på Jevnaker og kom så til Norderhov kirke. Der ble de tatt vel i mot av prestefruen Anne Colbjørnsdatter (Halvsøster til brødrene Colbjørnsen som senere brente Halden for å hindre Karl i å ta Fredriksten). Hun skjenket svenskene og ga dem mat, tok godt i mot dem. Etter sigende skal hun også ha fortalt at den farligste ankomstveien for norsk angrep var Busund (noe som var direkte feil). Hun lullet dem inn i falsk trygghet. General Lützow hadde i stillingen ved Gjellebekk fått melding fra Bærum verk at Löwen var på vei mot Jevnaker så da han fikk vite at svensken var ved Norderhov kirke, sendte han dragonregimentet under oberst Øtken fra Gjellum til Norderhov og fikk drevet Löwen tilbake mot Kristiania.

Så er da spørsmålet som Odd H Sandlund og jeg har diskutert: Gjellum hvor?

Er det Gjellum i Røyken som det står i «Røyken Bygd», eller er det Gjellum i Asker, som det står i bygdeboken for Asker?

Ettersom man forsøker å få en oppdatering av bygdeboken burde man forsøke å gå nærmere inn i dette problemet.

De gamle kartskissene fra stillingene ved Gjellebekk er påvist i marken å være

riktige og har dannet grunnlag for restaurering av de gamle stillingene. Kartskissene fra stillingene ved Gjellum er ikke like entydige i plasseringen, men heller nok over til Gjellum i Asker som også har vært officersgård i lang tid. Odd og jeg har et par år hatt planer om «synfaring» for om mulig å finne spor, men dette forutsetter godt med frost og snø om vinteren for om våren kanskje finne ut om gjengravde skanser kan finnes. Men som kjent har vintrene i Røyken ikke vær påfallende snørike de senere år.

Derfor: Kan det være gamle opp-tegninger, anekdoter, kart eller lignende som støtter opp under Gjellum i Røyken som kvarter for dragonene som hjalp Anne Colbjørnsdatter med å bli kvitt svensken?

Som et apropos: 31 mai 2001 skal jeg guide Drammen turistforening fra Tranby til Gjellebekk skanse og tegne og fortelle omkring forsvaret der. Fremmøte Tranby senter kl 1800.

Senere, jeg vet ennå ikke detaljer, skal det være strid mellom 1700-talls avdelinger fra Norge og Sverige på Norderhov.

Håper på en frisk diskusjon om Gjellum, på den måten kan vi kanskje få avklart det store problem.

HILSEN OVE NORLAND

Redaksjonen venter på synspunkter.

Knut Hamsund fikk reisefølge fra Røyken til Drammen

Fra en tidligere Røykenbøring, som med interesse jevnlig leser lagets litteratur, har vi mottatt et brev hvorfra siteres:

For tiden leser jeg «Livsfragmenter» som er en samling på ni noveller av Knut Hamsund, hentet fra forskjellige aviser i perioden 1884 til 1906.

Novellene er samlet av Lars Frode Larsen, og i hans kommentarer kan man blant annet lese at historien «PÅ TOURNE» er hentet fra Dagbladet 4. og 5. juli 1886. Våren 1886 planla Hamsund en landsomfattende litterær foredragsturne med varierende emner. Turneen ble ikke overalt den suksess som Hamsund hadde håpet, men var med å gjøre han kjent.

Larsen skriver at «På tourne» åpenbart er en utslørt selvbiografi av Hamsund, som den gang var 26 år gammel.

Kan det være noen i Røyken som kjenner historien, den kan jo muligens være gjenfortalt fra noen av de medvirkende?

Vi gjengir her utdrag av novellen:

Jeg stikker min portemonnæ i lommen, tænder atter op i min havaneser og gjør mig en fornøjelse av at lægge mig flad på træbenken. Så piber toget, sagtner, stands-er; vi er ved Asker station. Vogn døren slås op: Herind... herind, hører Di! – Endelig lod det til, at jeg skulde få selskab i min kjedsomhed...

– Ja, Di er egentlig kommen ind i en gal kupé, Di.

Jeg kunde ikke give mig til at modbevise denne påstand: jeg hældede selv stærkt til konduktøren mening.

– De får skifte, dette hære er damekuppe, sagde han.



Der løy han, det gjorde han. I det mindste troede jeg det.

– Der står røgekupè over døren, indvendte jeg.

– Der står damekuppe over døren!

Jeg vidste ikke om jeg burde blive fornærmet.

– Lidt hurtig't nu ! Disse damene skal ind.

– Kan jeg få lov til at tage med mit tøj? spurgte jeg yderst sint, det gjorde jeg. Det lader sig gjøre at være et bra menneske og dog engang tabe tålmodigheden.

Jeg blev anvist en dobbeltkupé, en av de forreste i rækken, et uhyre av en kasse med fire døre og rødmalte numre på siden. Tom og stor og støvet rutschede den henad skin-

Vidar, Bødalens gamle forsamlingslokale

Idet du på Aukeveien (den gamle oppkjøring ved Shell-stasjonen til Trygve Vang) kommer opp Smedbakken, ligger det et stort hus på høyre side. Under den nye kledningen skjuler lokalet Vidar seg. Her ble det avholdt møter, juletreffester, basarer, bridge-kvelder, politiske foredrag, eplepakkekurs og mange andre aktiviteter. De fleste av de langrenn Bødalen IF

arrangerte hadde sin start og innkomst her. Spesielt godt kan jeg huske at Leif Foss startet brytetrening i idrettsforeningens regi, og de dagene jeg deretter gikk med stiv nakke etter en noe hardhendt behandling på brytematta. Avisene spredte ryktet om at en i Bødalen hadde startet med fribryting, så på skolen ble vi ikke

Forts. neste side

nerne, gjorde de mærkeligste kast på sig og rystede som en kulkjærre på gaden. Det hjalp ikke alt jeg med klaprende tænder bad og ræsonnerede, stønnede og svor – den trak blot en smule stærkere til uden at indskrænke nogen av sine naragtige bevægelser. Det kunde intet menneske hjælpe, det kunde ikke fan hjælpe; jeg måtte holde ud med alle dens ceremonier.

Jeg satte mig tilrette så godt det lod sig gjøre i dette rædsomme kjøretøj, mumlede tre eller fire engelske eder og bad forresten på norsk om tålmodighed i min ensomhed. Det var et tilfælde, at jeg blev overflyttet til denne kupé, just som jeg var ifærd med at få selskab i min. Først standser vi ved Røken. Jeg sad og huskede mig om efter et extra skjældsord, om konduktøren atter skulde komme og vise mig ud. Han måtte have anet det; thi han kom ikke.

Der stansede et par skygger udenfor min dør. Jeg sprang op, trak skyndsomt vinduet ned og lukkede op; jeg husker ikke, om jeg i min trang til selskab lagde hovedet på siden og smilede. Et kvindemenneske steg ind, en dannet, intélligent udseende kvinde i en noget egen dragt, på min ære en forstandig dame, en ligefrem hyggelig dame. Bagefter hende hoppede et pigebarn ind, ti eller tolv år, en engel, jeg

forsikrer Dem, en engel. Kjolen havde ikke behøvet at minde om en ældre søster, skoene kunde skinnit, halsen kunde været vasket; men lige meget, et hår, et par øjne, som forbausede mig. Og for strax at give mig nogen revanche for det selskab man snøt mig for i damekupéen, tiltalte jeg hende, spurgte om hendes hjem, hendes bestemmelsessted, hendes søskende. Jo, hendes ældre søster havde lånt hende kjolen, hun sad i, nålen i halslinningen, et glas *Extrait du bouquet des fleurs*, som hun bar i lommen.

Om hvad hun vilde gjøre i Drammen?

Jo, søge tjeneste. Hun kunde vugge børn, gjøre rent, være i huset, når herskabet gik ud . . .

Det var forbandet, at jeg ikke kunde avholde mig fra at give hende simpelthen en krone. Gud glæde dig, du lille!

Om hun rejste alene?

Hvor vilde jeg hen! Hendes mor var med, det var hun da. Og med spidsen av øjenhårene viste hun hen på sin moder, den fornuftige dame med kysen og den flerfarvede kåbe, der rak hende ned til knæerne.

– Ja, sagen er, sagde hun, vi er fem der hjemme . . .



Bygningen fotografert på Nordre Klemetsrud

provosert unødig av Slemmestadgutta i den tida. De eldre gutta fortalte at det foregikk boksetrening på Vidar før krigen.

Anders og Marie Hagevik, som før bodde i Brynsholmen, eide huset og bodde i annen etasje. De leide ut lokalet til private fester, lag og institusjoner.

Hermann Hansen forteller at det i hans guttedager også fantes en utendørs danseplan ute på pynten nord for Vidar.

Men bygningen har ikke alltid stått på dette stedet. I følge Tor Hovind bygde hans

onkel, Gabriel Baarsrud, dette huset på Klemmetsrud omkring 1920. En stund bodde familien Ole Engen i huset, før det på slutten av 20-årene ble solgt for riving og flyttet til Bødalen. Huset sto mellom Hovin og Fladby, på samme tomt som vognskjulet står i dag.

Redaksjonen takker Inger og Tor Hovind for opplysninger og for hjelp med å skaffe foto av det gamle huset. Bildet tilhører Halvor Engen.

BJØRN FOSSNES

Røykenboka

Røyken Bygd, før og nu, eller Røykenboka som den populært kalles, er nå kommet i et tredje opplag på 1100 bøker. Boka er til salgs gjennom historielaget, men er også å finne i bokhandelen på Rortunet. Prisen er kr. 350,-

Ny Røykenbok

Som fortalt i forrige nummer av bygdemagasinet har Røyken kommune og

Røyken Historielaget nå tatt initiativ til å sette i gang arbeidet med en helt ny bygdebok.

Bygdebokkomite

Det er nå nedsatt en bygdebokkomite bestående av Rune Kjølstad og Terje Martinsen fra kommunen, og Bjarne Kjos og Bjørn Fossnes fra historielaget. Som sekretær for komiteen er utpekt Christian Vesseltnu.

Minneord om

Hans Ramton

Det var et trist budskap som nådde oss den av de første dagene i mars: Hans Ramton døde plutselig på Buskerud Sentral Sykehus 28. februar. Det var hjertet som sviktet. Han ble vel 78 år gammel og var aktiv helt til sine aller siste dager.

Den gamle ættegården Ramton arvet han etter faren. Han opparbeidet en betydelig campingplass på den vakre eiendommen, de senere år sammen med sønnen Karl som fører tradisjonen videre. Et helt spesielt minne om Hans Ramtons samlerglede og sans for tradisjoner finnes også på gården. I uthusbygningen har han innredet et eget gårdsmuseum. Der finnes bl.a. gamle gårdsredskaper og gjenstander fra isdriften som pågikk på eiendommen i ca. 100 år. Museet ble offisielt innviet av Røykens ordfører i 1999.

Også Røyken Historielag har hatt mye glede av Hans Ramtons historiske interesse og lune fremferd. Han deltok aktivt i lagets møtevirksomhet og var også en tid med i lagets styre.

Sine siste leveker var han aktivt med i planleggingen av isskjæremesterskapet



som gikk av stabelen på Høvikvollen 4. mars. På sykehuset forsto han nok at han selv ikke fikk oppleve dette. Noe av det siste han ba sin familie om var at arrangørene måtte få låne alt nødvendig utstyr fra museet for avvikling av mesterskapet – så sovnet han inn – et aktivt liv var til ende.

Vi lyser fred over Hans Ramtons minne.

RØYKEN HISTORIELAG

OLE SØNJU

Mandat

Bygdebokkomiteens oppgave er å styre prosessen med å lage ny bygdebok for Røyken. Til grunn for arbeidet legges følgende premisser:

Målgruppen for boka er Røykens innbyggere. Som følge av dette legges vekten på tradisjonell historieskriving (sosiale, politiske, kulturelle og næringsmessige forhold.)

Boka skal dekke tiden fra formannskapslovene i 1837 og fram i mot vår tid, og skal være et samarbeidsprosjekt mellom Røyken Kommune og Røyken Historielag.

Fremdrift

Komiteen avholdt de første møter på kulturkontoret 8. mars og 5. april. Engasjementstilling som redaktør for inntil 3 år er utlyst med søknadsfrist 24. mai.

Redaksjonskomite

En Redaksjonskomite skal fungere som en arbeidsgruppe som bistår redaktøren med innsamling av materiell og sikring av kildeangivelser. Bygdebokkomiteen, utvidet med Ole Sønju fra historielaget, Marit Aas fra skoleverket og Liv Holmesland fra bibliotekene i Røyken ivaretar denne funksjonen (med forbehold).

RED.

Til minne

Bernt O. Bærem Svendsen er død, 85 år gammel

Bernt Svendsen var født 30. oktober 1915 i Brageveien 5 i Kristiania som den eldste av tre søsken, alle gutter. Hans far var lærer. Bernt gikk på Bolteløkka skole som lå bare 5 minutters gange hjemmefra. Senere ble det middelskole og gymnas. Han avtjente verneplikten sin i garden, og han stod æresvakt ved dronning Mauds bære og var med å bære kisten inn i domkirken. For dette fikk han kongens erindringsmedalje i sølv med krone.

Han hadde særlig interesse for tegning og forming og gikk på tegneskole før han fikk sin første prøvejobb som tegner i Forenede Annonsebyråer høsten 1940. Men okkupasjonstiden endret livet for Svendsen – som for så mange andre. På tegnekontoret var det ikke mer å gjøre, og som arbeidsledig fikk han jobb i politiet i Oslo. Det var nok ingen ønskejobb for han. Høsten 1943 kom han til Aaserud Teglverk og Keramikkfabrikk A/S i Solbergelva som dekoratør. 17. mai 1944 giftet han seg med Oslo-jenta Lillemor Mjøs. Fra slutten av 1946 til 1956 drev han eget keramikkverksted, Terra Keramikk, på Spikkestad sammen med Anton Loe Solberg. Han var kommet godt i gang med keramikkproduksjonen, men utpå høsten 1952 ble han innkalt til rep.øvelse i det militære. Det ble en katastrofe, for han ble hindret i å produsere det som skulle være grunnlaget for julesalget. Så da ble det smått for familien – de hadde etter hvert fått fire barn. Han måtte få seg fast arbeid. I Postverket var en budjobb ledig i Oslo, og den fikk han. Arbeidet på keramikkverkstedet ble på veldstid.

Bernt var et samlingspunkt innen familien. Han ga ut en ferieavis for de små i

familien: «Familieposten», som ble sendt til de som ikke var tilstede. Etter hvert ble det fem barn i familien – fire jenter og en gutt.

Det var aldri nei i hans munn når det gjaldt en tegning, kunstferdig plakat, dikt, teaterkulisser, 17-mai-taler. I Bernt og Lillemor sitt store og gjestfrie hus på Spikkestad var det alltid hjerterom og husrom for barn, barnebarn og etter hvert også oldebarn. Stor sorg var det for familien da de mistet en datter og deres eneste sønn med kort tids mellomrom, og også tapet av en svigersønn for noen få år siden var en stor sorg.

Min kone og jeg ble kjent med Bernt og hans kone Lillemor like etter at vi hadde flyttet til Røyken for 30 år siden. Felles interesser gjorde at vi ble en del av venneskaren og har fått del av gjestfriheten og hyggen ved samtalene som vi lærte mye av. Vi ble medlemmer av historielaget hvor Bernt var formann, og det var en meget aktiv periode. Bernt holdt kurs i lokalhistorie i regi av Friundervisningen på Midtbygda. Alt kursmaterieell ble tegnet og skrevet av han. Historiske kart fra Røykens tidligste historie med navn på gårdene slik de er skrevet i Biskop Eysteins Jordebok fra 1398, og kart som viste oldtidsveien og kart over oldtidsfunn. Han tegnet også hvordan bygdeborgen på Villingstadåsen må ha sett ut, for å nevne noe. Bernt var meget nøye med bruk av kilder, slik at det han presenterte kunne dokumenteres, det være seg tegninger, skrifter eller tyding av navn. Med dette kurset levendegjorde han fortiden slik at den vekket interesse for oss kursdeltakere.

Interessen for historieforskning hadde han arvet etter foreldrene, men også en



lærer på folkeskolen påvirket Bernt i den retning. Han var glødende ivrig etter å ta vare på Røykens historie, det være seg bygninger, gravhauger, oldtidsveien, som alt skriftlig om bygda. Bernt var en inspirator og en som man kunne diskutere med om alt som hadde med kultur å gjøre.

Han var en av de 23 som møtte fram på «Høyenhall» for å stifte Røyken historielag 17. januar 1966 og var svært aktiv i laget. Bernt var nestformann fra 1969 til 1972, fra 1973 til 1985 formann, og igjen nestformann 1986-1988. Under hans formannstid ble første nummer av historielagets tidskrift «Bygdemagasinet» utgitt. Kornmagasinet ble overtatt fra kommunen og restaureringen påbegynt. Bernt tegnet historiske kart over henholdsvis Søre- og Vestre Treung i Røyken for historielaget, men det tredje kartet rakk han ikke å gjøre ferdig. I flere år var han også medlem av «Komitéen for slekts- og gårdshistorie» i historielaget. Foruten artikler og tegninger i historielagets årbøker og «Bygdemagasinet», fikk han også tid til å gi ut og redigere flere skrifter: Idrettslaget ROS' gedigne bok «Jubileumsminner» utgitt ved 60-årsjubileet i 1979. Han redigerte Buskerud-delen av boka «Buskerud og Telemark i nær fortid» som kom ut i 1983. Året etter skrev han «Vestbygda gjennom tidene og Spikkestad Vel gjennom 50 år». Han kopierte militærfanen fra 1685 fra originalen som befinner seg på

Norsk Folkemuseum. Kopien benyttes hver 17. mai ved minnestunden foran bautaen ved Røyken kirke.

I alle år var han en populær foredragsholder i foreninger og lag i bygda. Han var ellers bygdas «idémaker» og vel fortjent fikk han hedersprisen «Gutten i Røyken» i 1985 for sin innsats med å ta hånd om bygdas historie.

På fylkesplanen var han med i styret for «Foreningen til norske fortidsminnesmerkers bevaring, avd. Buskerud», hvor han hadde en spesiell oppgave med å verne om tidligere tiders gode byggeskikk. Han var dessuten en av de få som er blitt premiert for sin velskrevne og fyldige minneoppgave.

All fritids- og hobbyvirksomhet i bygda gjorde at få tenkte på at han jobbet i Postverket, men i 1983 pensjonerte han seg som overpostpakkemester, 67 år gammel. De siste årene skrantet helsa til Bernt, han var ikke så ledig og rask på foten som tidligere, men hans store interesse for historiske emner var like levende som før. Han fulgte med og var interessert i alt som rørte seg i tiden. En kunne komme inn på hvilket som helst tema, alltid ble en møtt med interesse og engasjement som var beundringsverdig.

En så godt som fullsatt Røyken kirke tok torsdag 5. april et siste farvel med Bernt O. Bærem Svendsen. På vegen inn til kirken kunne man stoppe opp og beundre Bernts tegninger av kirkens interiør og eksteriør med forklarende tekst, som er satt opp ved porten til kirken.

Hans barnebarn, Sigrid, sang «På Dovrefjell», en sang Bernt likte spesielt godt og ofte ba henne synges. Etter hans ønske skulle utsmykningen være enkel – kun lys og det norske flagget på kisten.

Våre tanker går til Lillemor, døtrene Siri, Ragnhild og Yngvild og barnebarna som har mistet en ektemann, far, morfar og oldefar som virkelig var et samlingspunkt innen familien.

ASBJØRN WESTERMANN

Premie konkurransen nr. 38

«Apparatet» som fikk vi lov å fotografere Hos Olaf Skryseth, og som ble vist i Bygdemagasinet nr. 38/00 var: *en slosshandske*.

Blant riktige svar ble uttrukket: Liv Stokker Arbakk

Premie konkurransen nr. 39

Hva kalles denne gjenstanden og hva var dens anvendelse ?

På bildet savnes minst to detaljer for at redskapet skulle være anvendelig, hvilken betydning hadde de to detaljene ?



Oppgave fra Odd Sandlund